دسترسی آسان به فروعات فقهی

- تنظیم الفبایی
- کدگذاری

تنظیم الفبایی

الان این الموسوعة الفقهیة الکویتیة که نوشته شده است اگر نگاه کنید به ترتیب حروف الفبا است ، موضوعات را به ترتیب حروف الفباء بیان کرده اند. موسوعه ی خوبی هم هست، در وزارت اوقاف کویت کار شده است[1].در مصر هم ظاهراً کار شده است[2].شاید کار شخصی هم شده باشد[3].الحمدلله در حوزه ی قم هم این کار شده است:موسوعة الفقه الإسلامی طبقاً لمذهب اهل البیت علیهم السلام ، الان تا جلد 38 آمده است[4] ، شاید بیشتر از 90 جلد هم بشود، شما دیگر در آن دسته بندی نیاز ندارید .شما به راحتی واژه ی خودتان را به ترتیب حروف الفبا می روید آنجا پیدا می کنید .البته اگر جای دیگری بخواهند ارجاع بدهد می گویند به آنجا هم مراجعه کن.

---

[1] الموسوعة الفقهیة الکویتیة صادر عن: وزارة الأوقاف والشئون الإسلامیة - الکویت عدد الأجزاء: 45 جزءا الطبعة: (من ١٤٠٤- ١٤٢٧ هـ)

[2] موسوعه الفقه الاسلامي المقارن الشهيره بموسوعه جمال عبدالناصر الفقهيه :هي مشروع ضخم جدا قامت به وزارة الأوقاف المصرية لإخراج موسوعة فقهية على الحروف الأبجدية على المذاهب الأربعة والظاهرية والزيدية والشيعة وغيرها. وقد خرج منها منذ عهد جمال عبد الناصر في الستينات من القرن الماضي حتى اليوم 25 مجلدا من القطع الكبير(ساعت ویکی پدیا)

[3] موسوعة الفقه الإسلامي والقضايا المعاصرة للدكتور وهبه الزحيلي

يعتبر من أهم الأعمال الموسوعية في الفقه المقارن حيث جمعت الموسوعة في 14 مجلداً ما تفرق في آلاف المجلدات من تراثنا الفقهي العظيم قدمت في كل مسألة المتفق عليه، وأوجه الاختلاف فيها؛ متجاوزة المذاهب الأربعة إلى المذاهب الأخرى كالظاهرية والإباضية؛ عارضة أدلة كل مذهب من الكتاب والسنة، مع المقارنة والترجيح أحياناً.تجاوزت الموسوعة الأبواب الفقهية المعروفة من عبادات ومعاملات وأحوال شخصية وغيرها إلى آلاف الموضوعات المتخصصة المعاصرة، المتعلقة بأحكام الحرب والجهاد، والمعاملات المالية، والمسائل الاقتصادية، والقضايا السياسية، وفقه الأقليات، والمشاكل الطبية و الاجتماعية.(همان)

[4] تاکنون(ابتدای سال ۱۴۰۰)۴۲ جلد(ساعت موسسه دایره المعارف فقه اسلامی)

کدگذاری

شما ببینید الان واقعا می توانید برای سهولت امر، تمام فروعات فقه را بصورت یک عنصر منفرد در بیاورید.مثل حال؛ چطور هر کسی یک کد ملی دارد و مال خودش است[1]؟ شما کل ّفروعات فقه را هرکدام یک کد فقهی به آن بدهید. آن وقت این کد بعدا ً می تواند حرف بزند. حرف زدنش خیلی سخت است که وقتی شما به یک کدی که به یک فرع فقهی دادید شما از خود این کد بفهمید ریخت آن فرع را به دست بیاورید. مربوط به طواف است، به نماز است، به نجاست است به طهارت است، به ضمان است.

این، کار ِسختی است. من گاهی فکر هایی به ذهنم آمده بود خیلی خوب سر نرسید حال شما اگر چیزی به ذهنتان آمد یادداشت کنید این کار، کار خوبی می شود.

دو جور کد گذاری من ابتدا به ذهنم آمد و هر دوی آنها هم خوب است:

۱.کدگذاری ترتیبی

یکی کد گذاری ترتیبی به نحو فقه مدوّن. فقه تدوین شده است مثال جواهر نوشته شده است و یک دوره فقه است شما جواهر به این تفصیلی که هست را به عنوان محور ِکدگذاری قرار بدهید. نقشه، او باشد و برای فروعاتی هم که اجیانا نیامده است، مثال می توانید با فاصله ی پرش ده تا ده تا جلو بروید. من این کار را در بخشی از جواهر انجام دادم.

اول ِجواهر شروع می کنند و هرچیزی که یک حالت معرفتی در فقه دارد یا فرع- اگر معرفتی باشد بهتر است -چون که عنصر فقهی فقط فرع نیست. اجماع هم عنصر است و هرجایی مستندات ِیک فرع، هم خودش عنصر فقهی است. علی ای حال به ترتیب جواهر شماره بزنید. هرچه که صاحب جواهر گفتن بروید تا آخر. بین هر دو تا عنصر هم ده تا فاصله بگذارید مثال بگویید ده، بیست برای کتاب های دیگر و مسائل مستحدثه. هرچه این بین، پدید بیاید اینجا گسسته است و پیوسته نیست که شما دیگر راه را بسته باشید. با یک فاصله ای با یک فرجه ای بینش هرچه بخواهید می توانید فروعات متناسب با آن را اضافه کنید.این ها، کد گذاری ترتیبی است و خیلی هم کار را آسان می کند و در خیلی جاها هم به درد می خورد.

۲.کدگذاری موضوعی

یک کد گذاری ِدیگر، موضوعی است و آن که حرف می زند این است. یعنی مثال ًاین کد را سه چهار بخش بکنید روی حساب تعداد موضوعات. الان این آدرس های امروز، دنیا روی همین ها دارد می گردد؛ مثال یک عددی می بینید چهار بخش است، چهار تا سه تایی. آدرس های اینترنت همه این طور است.

چهار تا بخش است به نظرم و هر بخش هم سه تا عدد سه رقمی است[2].

کد پستی فقهی؛کد ملی فقهی

کد پستی حرف می زند[3].کسی که وارد است تا به کد پستی نگاه کند، می فهمد که شما برای کجای ایران هستید، مال قم است ؟ مال تهران است ؟ چرا ؟ چون خود عدد نظم دارد، قسمت های اولش برای فلان منطقه ی ایران است ، کد پستی، **جا** را تعیین می کند، تا آخرین شماره که خانه را هم می گوید.

من گمان می کنم که برای مسائل فقه، کتب فقهی را به کد پستی دربیاوریم، یعنی برای هر بحث فقهی یک کد پستی قرار بدهیم، کد پستی ای که می گوید جایش در کتاب کجا می باشد؟ چه طور کد پستی می گوید جای ِاین خانه کجای ایران است؟ مالک اش چه کسی است ؟ می گوید این خانه در تهران است، اما مالک اش تبریزی است، منافاتی ندارد، مالک برای تبریزی است اما خانه جایش در تهران است، شما هر موضوعی را در فقه می توانید کدپستی به آن بدهید یعنی می دانید کجا این در کتب فقهی مطرح شده است؟چه طور بدهیم حال این گستردگی خاص خودش را دارد وارد آن نمی شوم.

اما می خواهم تفاوت این دوتا را عرض کنم، کد ملّی، برای **هویت شخص** است، می گویند این آقا، این هویت شخصی ،یک کد ملّی دارد. برای فقه هم همین طور کد ملی بدهیم. کد ملّی هم شماره هایش حرف می زند، ولی خب با نظم خاص خودش، برای فقه می توانیم همین کار را بکنیم، یعنی شما هر موضوعی در فقه هست، یک کد هویتی موضوع به آن بدهید، هویّت موضوع، یعنی خود آن کد ِطوالانی دارد می گوید که این مربوط به چیست ؟ مربوط به کجاست ؟ متعلّق اش چیست ؟ متعلّق المتعلّقش چیست ؟ مکلّفش چه کسی است ؟ خودتان هم فکر بکنید، این راه خوبی است که در آینده همچنین چیزی بشود، هم برای برنامه های نرم افزاری که بعدا می خواهید بنویسید و هم برای خودتان که می خواهید نظم به فقه بدهید.

شما می بینید هر قسمتی از آن کد ِفرع را قرار بدهید برای یک حرفی. مثال بخش اولش برای این که در چه حیطه ای از تکلیف است بخش دومش برای حکم وضعی و بخش دیگرش برای اشیاء. این را خودتان باید فکر کنید. خیلی مشکلات دارد تا بتوانید چیزی را منظم کنید. اینجا حرف زدن یعنی این. لذا تا به عدد نگاه میکنید فوری می فهمید که این مثال ًمربوط است به محرّمات احرام در حوزه ی خصوص شهر مکه. از این می فهمید حدود چیزهایی که این می تواند حرف بزند.این چیز محالی نیست ولی مقداری سخت است.هر فرع در کل فقه شناسه داشته باشد بعد این فرع، با این شناسه بگوییم چند تا برچسب می تواند بخورد.

---

[1] در کد ملّی،بخش اول (سه رقم از سمت چپ)کد شهرستان محل صدور شناسنامه، بخش دوم (شش رقم): کد منحصربه‌فرد، بخش سوم (یک رقم): رقم کنترل است.

[2] IP در واقع مخفف عبارت Internet Protocol به معنی پروتکل اینترنتی است. حال این عبارت به چه معنی است؟ پروتکل اینترنتی به مجموعه ای از قوانین گفته می شود که فعالیت های اینترنتی را کنترل می کند و انجام شدن یک سری از عملکردها را در فضای مجازی تسهیل می کند. بنابراین آدرس پروتکل اینترنتی بخشی از شبکه متصل شده به صورت سیستماتیک است که ارتباطات آنلاین را با شناسایی دستگاه های مبدا و مقصد کنترل می کند.

یک آدرس IPv4 از چهار بخش تشکیل شده است، که هر کدام شامل سه عدد است و هر کدام از این دسته اعداد به وسیله یک نقطه از یکدیگر جدا می شوند. هر کدام از این اعداد می توانند از 0 تا 225

باشند.بیایید به یک مثال از آدرس آی پی نگاهی بیندازیم:78.125.0.209

این گروه از اعداد به شما این توانایی را می دهند که در حین اتصال به اینترنت، داده ها را ارسال و دریافت کنید و از طریق آن این اطمینان را حاصل کنید که داده هایمان به مقصدهای درستی در اینترنت هدایت می شوند. بدون این پروتکل عددی، ارسال و دریافتداده ها در فضای وب امکان پذیر نبود.(مقاله آدرس اینترنتی چیست؟چه کار می کند ،سایت لاوان)

[3] در ایران کدپستی عددی ۱۰ رقمیست که ۵ رقم اول نشانگر کد رهسپاری (مشخصه شهر مقصد) و ۵ رقم دوم بیانگر کد توزیع (مشخصه مکانی مقصد) است. در ایران از اعداد ۰ و ۲ به دلیل تشابه ظاهری به ترتیب با اعداد ۵ و ۳ استفاده نمیشود. کدپستی برای مشخص کردن یک آدرس پستی و به تبع آن مرتب کردن نامه‌های ارسالی وضع میشوند.(سایت ویکی پدیا)

تشریح پنج رقم اول که روی هم رفته به ان گشت نامه رسانی می گویند:

- حوزه : اولین رقم کد پستی از سمت چپ که بزرگ ترین واحد تقسیمات کد پستی است .

- منطقه: رقم دوم از کد پستی است که عدد 1(یک) است که بعد از حوزه قرار می گیرد .

- ناحیه: یکی از تقسیمات پستی است که با سه رقم مشخص می شود که بعد از حوزه و منطقه قرار می گیرد .

خب حالا تشریح پنج رقم دوم :

- کد جزء در گشت نامه رسانی

هر گشت نامه رسانی بر حسب آن که از چند بلوک (یعنی مجموعه ای از اماکن مسکونی یا محل های کسب که از همه طرف بوسیله معابر احاطه شده باشد به طوری که اگر از یک نقطه ان حرکت اغاز گردد پس از طی کردن بلوک در همان نقطه شروع خاتمه یابد) تشکیل شده باشد حد اکثر به 8 جزء تقسیم می شود .

- کد شناسایی مکان

چهار رقم اخر کد پستی است و در هر جزء دسترسی به مکان را ممکن می سازد .